



Agrárközgazdasági
Intézet

BIO TERMÉKEK A KÖZÉTKEZTETÉSBEN – JÖVŐBE MUTATÓ PROJEKT EREDMÉNYEK

Király Gábor | Agrárközgazdasági Intézet

Szakpolitikai fórum a fenntartható élelmiszer-fogyasztásért | 2026. 09. 29.



Fenntartható élelmiszer-közbeszerzés

*„A közbeszerzés hatékony eszköz lehet az élelmiszer-rendszerekben alkalmazott gyakorlatok megváltoztatásához. **Ez annak a vásárlóerőnek köszönhető, amelyet a kormányzati szerződéses kiadások pusztánagysága és értéke biztosít.**”*

Andhov et al (2024). Transforming food systems.
In M. Stein, M. Mariani, R. Caranta, & Y. Polychronakis, Sustainable
Food Procurement (1st edn, pp. 203–215). Routledge.





Élelmiszerrendszereink fenntarthatósági átmenete

A fenntartható élelmiszer-rendszer mindenki számára biztosítja az élelmezésbiztonságot és a megfelelő táplálkozást oly módon, hogy közben nem veszélyezteti a jövő generációk élelmezésbiztonságának és megfelelő táplálkozásának megteremtéséhez szükséges gazdasági, társadalmi és környezeti alapokat.

Normatív	Rendszerszintű és strukturális változás	Koevolúciós és többdimenziós együttműködés
Jövőkép alkotás	Reflexív, adaptív és kísérletező kormányzás	Bizonytalan és hosszú távú folyamat
Nem lineáris	Sok szereplős	Uralkodó rendszerek erős útfüggőség és bezáródása





Az AKI kapcsolódó munkái az elmúlt években



Két hazai esettanulmány



Ökológiai termékek a közétkeztetésben

**Kérdőív és tudomány-szakpolitikai
párbeszéd az öko ágazat
közbeszerzésen keresztüli
fejlesztéséről**

2022-2026

- öko élelmiszerek közétkeztetésbe vonásának gyakorlata
- öko gazdálkodás megjelenése az oktatási tanmenetben

2025-2026

**Közétkeztetés és öko ágazat a
kereslet és kínálat szemszögéből**

2025

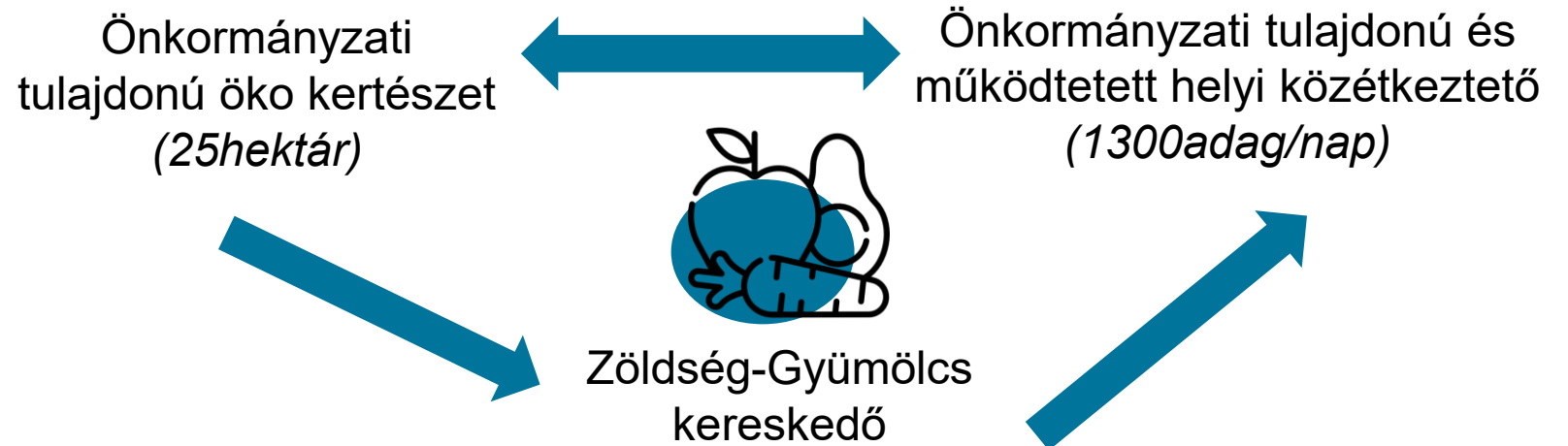




Tapasztalataink és eredményeink

Közbeszerzési „háromszög” Hajdúnánáson

Két hazai esettanulmány



A település számára fontos célkitűzés!

Két hazai esettanulmány

- öko élelmiszerek közétkeztetésbe vonásának gyakorlata





Tapasztalataink és eredményeink



2 az 1-ben: öko iskolakert és közösségi kert Gödöllőn

Két hazai esettanulmány

- **Két hazai esettanulmány**
 - öko gazdálkodás megjelenése az oktatási tanmenetben

- Órarendbe illesztett **öko kertművelés** és **közös tankonyhai főzés**
- **Teljes mértékben** az iskola (Waldorf!) saját kezdeményezése, központi támogatás nélkül
- **Motivációja** egyszerre pedagógiai és környezetvédelmi: „cselekvésen keresztüli tanulás”, amely újra összeköti a gyerekeket az élelmiszer eredetével, a termőföldtől az asztalig, így adva újra értéket az élelmiszernek
- Iskola szünetek alatt **közösségi kerté** válik
- Hogyan kerülhetnének ma be a termények a saját menzájára?
- Segítség / támogatás: **Iskolakert Alapítvány**



Tapasztalataink és eredményeink



**Méltányos, hatékony és megvalósítható
beavatkozások ökológiai átállás támogatásáért**

visionary

Towards more sustainable food provision

**Kérdőív és tudomány-
szakpolitikai párbeszéd az öko-
ágazat közbeszerzésen
keresztüli fejlesztéséről**

A beavatkozások:

- Legyen a kötelező öko követelmény 0/10%/40%/70%!
- Legyen helyi vagy régiós beszerzési követelmény!
- Legyenek támogató eszközök: tanácsadás és értéklánc koordináció!
- Az öko prémiumot fedezze az állam!
- **Online kérdőív:** 79 megkérdezett a hazai étkeztetői és élelmiszer-beszerzéssel foglalkozó, illetve velük dolgozó szakemberekből
- Az ökológiai tartalomra vonatkozó követelményeket inkább **hatékonynak**, mint **méltányosnak** és **megvalósíthatónak** értékelték
- A támogató eszközök kiemelkedően fontosnak bizonyultak a **méltányosság** és a **hatékonyság** szempontjából
- Az állami finanszírozás pedig **mindhárom értékelési szempontot javította**



Tapasztalataink és eredményeink



Három műhelymunka a két ágazat képviselőivel a tudáscsere érdekében 2023, 2025, és 2026-ban

visionary

Towards more sustainable food provision

- Étkeztetők, gazdálkodók, élelmiszergyártók, tanúsítók, kutatók, érdekvédők, szakpolitikusok és felügyeleti szervek munkatársai
- Átlagosan 15-25 fő
- Közös vízió alkotás | Beavatkozási pontok azonosítása | Validáció

**Kérdőív és tudomány-
szakpolitikai párbeszéd az öko
ágazat közbeszerzésen
keresztüli fejlesztéséről**

A jelenleg 1% alá becsült öko részarány nem növelhető 70, 40, de még 10 százalékra sem egyik pillanatról a másikra, de azt talán már látjuk és értjük, hogyan kellene neki kezdeni!



Tapasztalataink és eredményeink



Három műhelymunka a két ágazat képviselőivel a tudáscsere érdekében 2023, 2025, és 2026-ban



**Kérdőív és tudomány-
szakpolitikai párbeszéd az öko
ágazat közbeszerzésen
keresztüli fejlesztéséről**

Okok a kínálati oldalon:

- Nagyüzemi öko termelés és feldolgozás nincs vagy exportra termel
- Támogatás érzékeny termelői átállás sokszor valós üzletiterv és értéklánc nélkül
- Hiányzó vertikális és horizontális koordináció (TCS & TÉSZ)
- Tévhitek
- Volumen adat hiány: Miből-mennyi van?

Okok a keresleti oldalon:

- Nincs ösztönző a rendszerben
- Nagyfokú költség érzékenység – legalacsonyabb ár
- Félelem az ellátás biztonság és élelmiszerbiztonság veszélyeztetésétől
- Igény a konyhakész alapanyagokra
- Centralizálódó szolgáltatás
- Élelmiszer nagykereskedőkhöz kötődés
- Tévhitek
- Volumen adat hiány: Miből-mennyi kell?

Tapasztalataink és eredményeink



Három műhelymunka a két ágazat képviselőivel a tudáscsere érdekében 2023, 2025, és 2026-ban

Hol tudna a két oldal mégis találkozni?

visionary

Towards more sustainable food provision

**Kérdőív és tudomány-
szakpolitikai párbeszéd az öko
ágazat közbeszerzésen
keresztüli fejlesztéséről**

- Folyamatos ágazatközi dialógus fenntartása
- Hibrid feldolgozás: konvencionális és öko egy üzemben, de elkülönítve
- Gyors belépési pontok: gabona és olajnövény termékpálya
- „Köztes étkezések” késztermékei (pl. joghurt, müzliszelet, gabonapehely)
- Átállási termékek bevonása
- ÁFA csökkentés
- Rugalmas és differenciált beszerzési követelmények
- Táplálkozás tudományi sarokpontok meghatározása
- Volumen adatgyűjtések
- Étrendtervezési szabályok további felülvizsgálata
- Ágazatközi vagy termékpálya koordináció
- Fogyasztói edukáció: gyerekeket és szülőket célozva



Tapasztalataink és eredményeink



**Ökológiai termékek a
közétkeztetésben**

**Közétkeztetés és öko ágazat a
kereslet és kínálat
szemszögéből**

Hol tudna a kínálat és a kereslet találkozni?

Gabonafélék: az AKI becslései alapján a ma megtermelt öko gabonafélék átlagos mennyisége valószínűleg képes lenne kielégíteni a gyermek étkeztetés száraz tészta és kenyérféle igényét!

Termés mennyiség (2025)	AKI becslés (t)	Eurostat becslés (t)
Őszibúza + tönköly	~ 63 815	~ 54 787
Durumbúza (őszi)	~ 2 145	~ 2 417
Összesen	~ 65 960	~ 57 204

	Száraz tészta (t)	Kenyérféle (t)
Összes kereslet	~ 4 496	~ 33 545
Összes gabona kihozatal	~6 300	~ 45 200



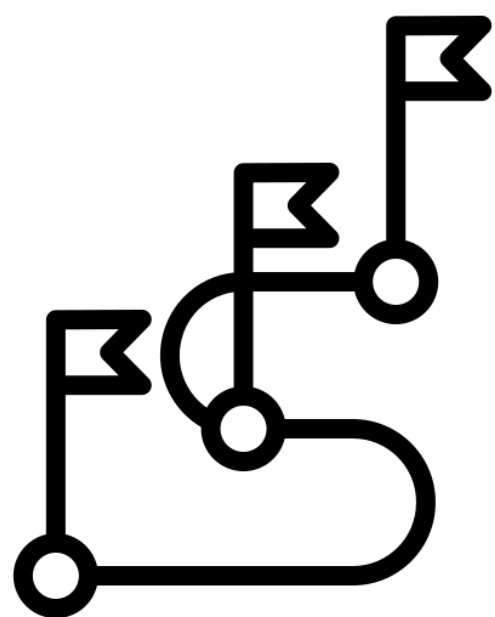
Tapasztalatok és eredmények, ha kitekintünk


**A fenntartható
közbeszerzés felé
történő átállás:
Koppenhága példája**





Élelmiszer-közbeszerzés az ökológiai mezőgazdaság szolgálatában: könnyen elérhető cél vagy közpolitikai útvesztő?



- ✓ Nem beszerzési kérdés, nem étkeztetési, nem agrár kérdés, hanem egy komplex közpolitikai eszköz óriási kiaknázatlan potenciállal
 - ❑ Széles részvételiségre támaszkodó vízió és változás elmélet
 - ❑ Tévhitek eloszlatása és tudáshiányok betömődése
 - ❑ Adat, adat és még több adat!
 - ❑ Kísérletek és pilot programok
 - ❑ A „projekt figyelem” mellett legyen a témának állandó gazdája
 - ❑ Folyamatos és nyitott dialógus



Köszönöm a figyelmet!

Király Gábor
kiraly.gabor@aki.gov.hu



www.aki.gov.hu



[Agrarkozgazdasagi.Intezet](#)



[AKI_Hungary](#)



[aki-hungary](#)